

Livets väg

nr 41

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Vägen genom Bibeln (19)

Jetros råd till Mose

Fortsättning på Luthers kommentarer till Jetros råd, 2 Mos. 18. *Luthers Works, vol. 62, Sermons on Exodus, St. Louis 2022, s. 303-304, min översättning (WA 16:359-361).* Luthers citat står här inramade av tecknen //....//. Luther skriver:

// Vi borde avgöra allt genom att säga: ”Käre Gud, jag lämnar det i dina händer, även om det skulle kosta mig livet.” Då säger Gud: ”Stå fast! Jag står också fast.” Hur det än går måste man frukta Gud mer än människor. Men var kan man finna sådana ledare? Var finns de?

I första kapitlet i 5 Mosebok säger Mose att domare och överhetspersoner måste ha sådana egenskaper när han sätter dem som ledare över tusen, hundra, femtio och tio. Där förmanar han domarna och säger: ”När ni dömer ska ni inte vara partiska utan lyssna både till fattiga och rika. Ni ska inte frukta för någon människa, för domen tillhör Gud.” (Deut. 1:15-17). Ja, detta är verkligen en svår uppgift. Ingen klarar av det om han inte har en särskild gåva. Det finns alla möjliga hinder för en domare, t.ex. fruktan, prestige, pengar och makt. Här måste man bestämma sig för att vara fast och orubblig, precis som en klippta.

Om detta har hedningarna sagt: ”*Magistratus ostendit virum*” [ämbetet visar

hurdan mannen är]. Om du vill veta om en man är modig, trygg och utan fruktan skall du ge honom ett ämbete. Då kommer du snart att se hurdan han är. Vanligt folk vet inte vad det innebär att regera. Men om du sätter någon att leda en armé, hålla flaggan i sin hand och stå längst fram, då förlorar han hela sin skicklighet, sitt förnuft och sitt mod. Han skakar och hjärtat slår våldsamt. Om han inte har de rätta egenskaperna kommer han också att glömma Gud helt och hållet.

Om önskingar kunde hjälpa (för att tala på världens sätt) skulle man önska att var och en fick vara ledare under ett år. Om en person är fientligt inställd mot en annan borde han vara glad över att få bli den som bestämmer. Ungdomar tror alltid att de är klokare än alla andra och att alla andra regerar på fel sätt. De tror att allt skulle bli så mycket bättre om de själva fick bestämma. De skulle då genast [om de spelade en slags bowling] träffa elva kägglor och slå ner dem i ett enda kast, även om det bara finns nio kägglor i änden av banan. Men om de nu får göra ett enda försök (att regera) så gör de ofta saker värre än någonsin. Att regera är en sådan svår sak att inget rike kan bli dugligt om det saknar gudsfruktan. Om du finner någon som har förmågan att regera väl, är detta en särskild gåva från Gud som han ger för allas bästa, precis som ett vackert ansikte är en Guds gåva som alla kan glädjas över. //

Luther talar här om den naturliga lagen. Även hedniska riken som romarriket hade den naturliga lagen och en vördnad för högre makter. Utifrån förnuftet och den

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkoblاد

Nr 41, 25 nov 2022

Red. kyrkoherde Sten Rydh

naturliga lagen ordnade de sitt väldiga rike på ett relativt gott sätt, trots att deras religion hade avgudar i mängd. Men Luther vet givetvis att det endast genom tron på Kristus finns en *sann gudsfruktan*. När det finns sådana människor som verkligen tror på Gud av hjärtat blir detta till välsignelse för hela landet. När det finns kristna människor som ber för överheten och landet, låter Gud många gånger en särskild välsignelse komma över detta land. Detta är också vad fjärde budet lär oss. När vi vördar far och mor och dem som är satta i deras ställe (lärare, myndigheter, överhet), lovar Gud att vi skall få leva länge i landet. Detta är det första bud som har ett löfte med sig, betonar aposteln (Ef. 6:2f). Gud ger många länder fred och välstånd som en oförtjänt gåva och som ett svar på bön. Men när ogudaktigheten ökar kommer förr eller senare Guds dom över landet. Så gick också romarriket under i en tid av stor dekadens. Luther fortsätter:

// Men om en person visste vad det innebär att regera, skulle han fly bort och gömma sig i ett hörn. Han måste förstå att var och en kommer att bli hans fiende. Därför säger Jetro här att ämbetsmän måste ha gudsfruktan som en dygd och inte vara rädda för människorna. Ty om jag fruktar Gud, varför skulle jag då frukta människor? Om någon kunde räkna upp alla furstar och regenter som fruktar Gud mer än människor, hur många namn tror du då att det skulle bli? Jag skulle kunna skriva upp alla dessa namn på en enda finger. Eller skulle jag göra som han som sa att han skulle gravera in namnen på alla goda furstar på en enda signetring.

Nåväl, sådana är de egenskaper som regenterna borde ha. Därför står detta också tydligt angivet. Låt alla som har något av dessa egenskaper tacka vår kära Herre Gud för det, ty världen är inte alls värdig att ha sådana ledare. //

Så långt Luthers kommentar till Jetros besök. Vi ser av Luthers ord hur han tar den heliga Skrift på största allvar, både i Gamla och Nya Testamentet. För Luther var det självklart att hela Bibeln är ingiven av den helige Ande. Moderna teologer har velat göra Luther till en bibelkritiker. De vill gärna söka stöd hos Luther för sin teologiska modernism. Men ingenting kan vara felaktigare.

Det man lyfter fram hos Luther är vissa tillspetsade yttranden, som handlar om vissa skrifter som var omdiskuterade i fornkyrkan. Frågan var om dessa skrifter tillhörde den bibliska kanon eller inte. Det gällde Jakobs brev, Uppenbarelseboken och några andra skrifter. Luther höll då fast vid att de skrifter som var omdiskuterade i fornkyrkan måste tolkas i ljuset av de säkra huvudskrifterna. Han placerade dem därför sist i sin bibelöversättning och skrev också korta kommentarer om detta.

De romerska katolikerna använde t.ex. ett ställe i Jakobs brev för att ifrågasätta den bibliska läran om rättfärdiggörelsen. Luther kallade då Jakobs brev för "en halmepistel". Men detta var under förutsättning att man som katolikerna tolkade Jakobs brev för att motsäga läran om rättfärdiggörelsen. Men Melancton visar i bekännelseskriterierna hur det omdiskuterade stället hos Jakob skall tolkas på rätt sätt. Luther berömde också Melancton väldigt mycket för hans skrifter i vår bekännelse.

Faktum är att Luther var övertygad om att alla skrifter som verkligen ingår i den bibliska kanon är inspirerade av den helige Ande och ofelbara. Att göra Luther till bibelkritiker är både felaktigt och ohederligt. Den som läser Luthers skrifter märker hur han alltid utgår från att det är Guds Ande som talar överallt, också i sådana ställen som när Jetro besökte Mose.